

Konferenca za novinarje kampanje Za vse družine! Za pravice vseh otrok. Za človekove pravice.

Družinski zakonik

Družina. Družina je po sprejetem Družinskem zakoniku (Dzak) življenjska skupnost otroka z enim ali obema staršema ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima po tem zakoniku določene obveznosti in pravice. Poleg bioloških zajema tudi socialne starše, kot so rejniki, stari starši in novi partnerji očeta ali mame. Ta definicija je **bolj vključujoča** kot dosedanja, saj priznava tudi **enostarševske in reorganizirane** družine.

- Z izključujočo definicijo družine, za katero se zavzemajo nasprotniki zakonika - otrok, (poročena) mama in oče - bi izpustili več kot polovico družin v Sloveniji. Kar 53 odstotkov otrok je rojenih v **zunajzakonskih skupnostih**, četrtnina vseh družin je **enostarševskih**. S tem bi skupnosti, ki jih ljudje, ki v njih živijo, razumejo kot družine, tako pa jih sprejema tudi okolica, simbolno razglasili za manjvredne.
- Definicija družine, ki jo uvaja Dzak, je nastala v 90. letih na ljubljanski Pravni fakulteti pod okriljem prof. dr. Karla Zupančiča. Prvič se v zakonodajnih postopkih pojavi v osnutku zakona, ki ga je vladi v prejšnjem desetletju predložil član NSi in nekdanji minister za družino Janez Drobnič.

Zakonska zveza / partnerska skupnost. Družinski zakonik v sprejeti kompromisni različici ohranja simbolno razlikovanje med heterospolno in istospolno skupnostjo; zakonsko zvezo lahko skleneta **izključno moški in ženska**. Za istospolne partnerje se uvajata partnerska in zunajpartnerska skupnost.

Posvojitve. Družinski zakonik istospolnim partnerjem dovoljuje **izključno** enostranske posvojitve bioloških otrok svojih partnerjev. Te posvojitve istospolnim osebam omogoča že doslej veljaven Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih iz leta 1976(!). Dzak na tem področju **ne prinaša nič novega**. Skupne posvojitve oziroma posvojitve tujih otrok pri istospolnih partnerjih niso mogoče.

Umetne oploditve in nadomestno materinstvo. Umetne oploditve lezbijkam in nadomestno materinstvo za geje so po slovenski zakonodaji **prepovedani**. Družinski zakonik v ničemer ne posega v to področje, saj ga ureja leta 2000 sprejeti Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo.

Zlorabe pri dedovanju (zunajpartnerska skupnost). Trditev, da bo lahko preživeli sostanovalec v domu za ostarele ali študentskem domu uveljavil zunajpartnersko skupnosti in tako oškodoval prave dediče, je v luči več kot 35-letnih izkušenj z zunajzakonsko skupnostjo brez vsake osnove. Če bi kdo to želel uveljaviti, bi moral s **pričami in listinami** pred **sodiščem** dokazovati, da sta s pokojnim živela skupaj kot par, da sta to manifestirala tudi **na zunaj**, da so bili med njima prisotni vsi elementi **čustvene, ekonomske, moralne in seksualne povezanosti**, ki se pričakujejo v zakonski zvezi.

Zakaj je Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti neustrezen?

Partnerska razmerja med istospolnimi partnerji oz. partnericami so bila od leta 2006 urejena z Zakonom o registraciji istospolne partnerske skupnosti (ZRIPS). Primerjava pravic in dolžnosti partnerjev v raznospolnih in istospolnih partnerstvih kaže **številne neutemeljene razlike v pravnih položajih oseb, ki so v enakih življenjskih položajih.**

Bistvena pomanjkljivost zakona je, da partnerjema ne omogoča **statusa ožjega družinskega člana.** Posledično ostajajo pari brez pravic na področju **socialnega, zdravstvenega, pokojninskega in ostalih zavarovanj** (po partnerju), pravic pa nimajo tudi **na vseh ostalih področjih vezanih na pravice svojcev** v različnih pravnih in ostalih življenjskih okoliščinah (odvzem prostosti, smrt, procesne pravice svojcev...). Zakon v mnogih segmentih partnerja zavezuje z vzajemnimi dolžnostmi (npr. obveznost preživljanja partnerja, dolžnost nege v primeru bolezni), ne daje pa jima pravic, ki omogočajo uresničitev teh dolžnosti (uveljavljanje partnerja, kot vzdrževanega družinskega člana, pravica do odsotnosti z dela, pravica do nadomestila za nego družinskega člana...).

ZRIPS ne predvideva istospolne **zunajregistrirane partnerske skupnosti**, ki bi imela primerljive pravne posledice kot jih ima zunajzakonska skupnost. Več o ZRIPS-u: www.zavsedruzine.si/?p=369.

Odločba Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je leta 2009 odločilo, da je zakon v 22. členu, ki govori o dedovanju, neustaven. Več o tem na www.iusinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=44149.

Zakaj je nov Družinski zakonik ustrežnejši kot popravljane številnih pomanjkljivosti ZRIPS-a? Pred Ustavnim sodiščem bi se brez Družinskega zakonika zagotovo znašli drugi primeri prikrajšanosti istospolnih partnerjev. Za vzpostavitev potrebne pravne enakosti bi v primeru popravljanja ZRIPS-a morali spremeniti tudi več kot deset drugih predpisov, vključno s sistemskimi zakoni s področja zdravstva, socialnega in pokojninskega zavarovanja, kazenskega prava... - draga, zamudna in skoraj zagotovo nemogoča naloga. V tem času bi ohranjali neustavno razlikovanje. Diskriminatorna in poniževalna je tudi ureditev, ko bi v Družinskem zakoniku zajeli vse oblike družin - z izjemo istospolnih družin. **Urejanje pravic enih otrok v enem zakonu, drugih otrok pa v drugem, je nesprejemljivo razlikovanje.** Hkrati je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da imajo istospolno usmerjene osebe pravico do družinskega življenja.

O kampanji Za vse družine

Je pozitivna kampanja v podporo novemu Družinskemu zakoniku, ki hoče s preverjenimi informacijami, znanstvenimi raziskavami, pogovori s strokovnjakinjami in strokovnjaki, z argumentirano razpravo in ostalimi sredstvi demokratične, pravne države, posebej pa z osebnim izkustvom istospolnih družin, odpraviti institucionalizirano diskriminacijo otrok v istospolnih družinah in istospolnih partnerstev ter promovirati vse oblike svobodne odločitve za starševstvo v korist otrok.

Kontakt: Mitja Blažič, koordinator kampanje, za.vse.druzine@gmail.com, 031-634-987

Spletna stran: www.zavsedruzine.si

Facebook: www.facebook.com/zavsedruzine

Twitter: @ZaVseDruzine